

Giresun Mebusu İsmail Sabuncu'nun, Kazanç Vergisi Kanununun 3840 sayılı kanunla muaddel 13 ncü maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve İktisat, Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları (2/8)

Ankara : 4 . V . 1943

T. B. M. Meclisi Reisliği Yüksek Katma

Halkevlerine yapılan iane ve teberruların kazanç vergisinden istisnası hakkında tarafımdan teklif olunan kanun lâyihası ilişik olarak sunulmuştur.

Muktezasının ifasına yüksek emirlerini derin saygılarımla arz ederim.

Giresun mebusu

I. Sabuncu

Mucip sebepler

Kazanç Vergisi Kanunu, beyanname usulüyle vergiye tabi mükelleflerin verdikleri iane ve teberrulardan yalnız umumî menfaatlere hâdim cemiyetlere verildiği bunların makbuz ile tevsik olunanları, mükelleflerin kâr ve zarar hesaplarında zarar kaydetmelerine cevaz vermektedir. Mükelleflerin kazançlarından bir kısmını iane ve teberru namı altında vergiden gizlemesine meydan bırakmamak maksadiyle bu nam altında zarar kaydedilecek paraları, kanunun tahdit etmesi ve bunu umumî menfaatlere hâdim cemiyetler gibi Devletin sıkı murakabesi altında bulunan cemiyetlere verilen ianelere hasreylemesi yerinde bir tedbirdir. Ancak gayelerinin yüksekliği ve memleket ölçüsündeki şumul ve ehemmiyeti derkâr olan Halkevlerine yapılan teberruların kazanç vergisi tarhiyatında, masraf meyanında kabul edilmemiş olması, halkımızı ve ticari müesseselerimizi, bu vatan hâdimi yüksek müesseseye karşı yaptıkları nakdî yardımlardan kazanç vergisi ödemek vaziyetinde bırakmakta ve bu da Halkevlerine karşı yapılmak istenen nakdî yardımları ehemmiyetli surette azaltmaktadır. Halkevlerine makbuz mukabilinde yapılacak yardımların umumî menfaatlere hâdim cemiyetlere yapılanlardan hiç bir farkı mevcut olmadığı ve bu yoldan vergi kaçırılması ihtimali de bulunmadığı cihetle bu yardımların dahi umumî menfaatlere yapılanlar gibi Halkevlerinin makbuziyle tevsik edilmek şartıyla sâfi kazancın hesabında zarar kaydolunabilmesinin temini için işbu kanun teklifi hazırlanmıştır.

İktisat Encümeni Mazbatası

T. B. M. M.
İktisat Encümeni
Esas No. 2/8
Karar No. 11

20 . V . 1943

Yüksek Reislige

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3840 numaralı kanunla muaddel 13 ncü maddesinin ikinci bendinin (D) fıkrasının değiştirilmesi suretiyle Halkevlerine makbuz mukabilinde verilen iane ve teberrulerin kazanç vergisi matrahından tenzilini temin için Giresun Mebusu İsmail Sabuncu tarafından yapılan ve Encümenimize havale buyurulmuş olan kanun teklifi tetkik ve müzakere olundu.

Encümeninde Maliye Vekâleti namına hazır bulunan mümessil tarafından teklifin Hükümetçe de şayanı kabul olduğu yolundaki beyanati dinlendi.

Halkevlerinin ifa etmekte oldukları içtimai vazifelerin memleket şumul mahiyeti itibariyle umumî menfaatlere hâkim cemiyetlere yapılan yardımlar için Kazanç Vergisi Kanununda kabul edilmiş bulunan esastan Halkevlerinin de istifade ettirilmesi Encümenimizce de muvafık

görüldü ve teklif olunan değişiklik aynen kabul edildi.

Havalesi veçhile Maliye Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reislige sunulur.

İktisat En. Rs.	M. M.	Kâtip
Trabzon	Çankırı	Ankara
R. Karadeniz	A. İnan	H. O. Bekata
Afyon K.	Ankara	Eskişehir
B. Türker	M. Kayaoğlu	E. Sazak
Giresun	İçel	İstanbul
N. Osten	Ş. Tugay	C. E. Arseven
İstanbul	İstanbul	Kırşehir
A. H. Denizmen	F. Hamal	F. Çobanoğlu
Kırşehir	Konya	Kütahya
Ş. Torgut	H. Dikmen	S. Kutman
Manisa	Niğde	Ordu
Dr. H. Sarhan	Dr. R. F. Talay	Ş. Akyazı
Ordu		Trabzon
M. Yarımbıyık		T. Göksel

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Esas No. 2/8
Karar No. 8

3 . VI . 1943

Yüksek Reislige

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3840 sayılı kanunla tadil edilmiş olan 13 ncü maddesinin ikinci bendinin (D) fıkrasında değişiklik yapılması hakkında Giresun Mebusu İsmail Sabuncu tarafından hazırlanan kanun teklifi ile mucip sebepleri ve İktisat Encümeni mazbatası Encümenimizce Maliye Vekâleti mümessilinin de huzuriyle müzakere olundu.

Kazanç Vergisi kanununun, beyannameye tabi mükelleflerin verdikleri iane ve teberrulardan yalnız umumî menfaate hâdim cemiyetlere verilmiş olanlarını vergi matrahından hariç tut-

makta olması ve Halkevlerine yapılan iane ve teberrulam ise mükellefin kazancından ve binaenaleyh vergi matrahından tenzil edilmemekte olması ve bu yüzden Halkevlerine yapılmak istenen yardımların ehemmiyetli surette azalmakta olması kanun teklifini icabettiren sebepler olarak gösterilmektedir.

Filhakika hizmetlerinin memleket ölçüsündeki ehemmiyeti herkesçe malûm bulunan Halkevlerine yapılan iane ve teberrularla umumî menfaata hâdim cemiyetlere yapılan iane ve teberruların Kazanç Vergisi Kanununda aynı

hükme tabi bulunmaması için mâkul bir sebep ileri sürülemeyeceğine ve Halkevlerine yapılmak istenen yardımların çoğaltılması arzuya şayan olduğuna göre teklif olunan değişiklik aynen kabul olunmuş ve havalesi mucibince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reislîğe sunulmuştur.

Maliye En. Reisi	M. M.	Kâtip
İstanbul	Aydın	Tokad
A. Boyındır	A. Menderes	C. Kovalı

Afyon K.	Antalya	Antalya
İ. H. Baltacıoğlu	H. T. Dağhoğlu	Dr. G. Kahraman
Burdur	Bursa	Kastamonu
Ş. Engineri	A. M. Erhan	H. Çelen
Kayseri	Maraş	Muğla
Ö. Taşcıoğlu	A. Yayıoğlu	F. O. Mentşeoğlu
Rize	Urfa	Zonguldak
T. B. Balta	E. Tekeli	Y. Z. Özençi

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No. 2/8
Karar No. 13

29 . XII . 1943

Yüksek Reislîğe

Halkevlerine yapılan iane ve teberruların kazanç vergisinden istisnası hakkında Giresun Mebusu İsmail Sabuncu tarafından hazırlanıp Yüksek Reislîğe sunulan kanun teklifi Encümenimize tevdi buyurulmakla İktisat ve Maliye Encümenleri mazbatalarıyla birlikte ve Maliye Vekâleti adına Vasıtasız Vergiler Umum Müdürü hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3840 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 13 neü maddesinin 2 nci bendinin D fıkrasında, beyanname usuliyile vergiye tabi mükelleflerin sâfi kazançlarının tâyininde, umumî menfaatlere hâdim cemiyetlere verdikleri iane ve teberruların masraf meyanında gösterilmesi kabul edilmiş olduğu halde, gayelerinin yüksekliği ve memleket ölçüsündeki şümül ve ehemmiyeti derkâr olan Halkevlerine yapılan teberruların masraf kaydedilmesi kabul edilmediğinden dolayı halkımızın ve ticari müesseselerimizin Halkevlerine yapmak istedikleri teberrulardan kazanç vergisi vermele-ri neticesi hâsıl olmakta bulunduğu ve buna mahal bırakmamak üzere kanun teklifinin yapıldığı anlaşılmıştır.

Kazanç Vergisi Kanununun 3 neü maddesinin birinci fıkrasında gerek umumî menfaatlere hâdim cemiyetlere, gerek siyasi partilere vâkı teberruları vergiden istisna etmiştir. Bu istisna

hükmü, umumî menfaatlere hâdim cemiyetlerin ve siyasi partilerin, bu teberrular dolayısıyla kazanç vergisiyle teklif edilmelerine yer vermemek maksadına müstenit olmakla beraber istisnanın vazında hâkim olan mülâhazanın bütün kemaliyle tatbik yeri bulabilmesi, teberru yapanların da bunları sâfi kazançlarının tâyininde masraf meyanında göstermelerine cevaz vermekle mümkün olacağı ve bu iki hükmün yekdiğerini tamamlayacağı tabiidir.

Umumî menfaatlere hâdim cemiyetlere vâkı olan teberruların masraf meyanında gösterilmesi Kazanç Vergisi Kanununun muaddel 13 neü maddesiyle derpiş ve kabul edilmiş olmakla bu tamamlayıcı hüküm kanunda yer almışsa da siyasi partilere vâkı teberruların 13 neü maddeye dereedilmemiş olması bu hükmü nakıs bırakmıştır.

Vergi mükelleflerinin bir kısım kazançlarını iane ve teberru namında vergiden kaçırmamalarını temin maksadiyle, masraf meyanında kabul edilebilecek olan iane ve teberruların tahdidi cihetine gidilmesi yerinde görülmele beraber maksat ve gayeleri umumî menfaatlere hâdim cemiyetlerle aynı ve belki de onlardan daha yüksek olan Halkevlerine vâkı teberruların bu kaide dışında telâkkisi zaruri ve bu itibarla bu teberruların da masraf meyanında kabülü muvafık olacağı ve ancak Halkevlerinin

hükmi şahsiyeti mevcut olmayıp bunlar Cumhuriyet Halk Partisinin kültür kolunu teşkil etmekte bulduklarından, kanuna Halkevleri yerine siyasi partiler ibaresinin konulması maksadına daha iyi temin edeceği gibi kanunun yekdiğeriyle alakalı hükümleri arasında bulunması icabeden tenazuru da sağlamış olacağı düşünülerek kanun teklifi bu tashihle kabul edilmiş ve Kazanç Kanununun üçüncü maddesinin birinci fıkrasında, (Siyasî fırkalar) kelimeleri geçmekte olduğundan, yapılan tadile mütenazır olmak üzere bu fıkradaki siyasi fırkalar kelimeleri yerine siyasi partiler kelimeleri ikame edilmek suretiyle fıkra yeniden yazılmıştır.

Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamona	Tokad
İ. Eker	T. Coşkan	H. N. Keşmir
Kâtip		
İstanbul	Bitlis	Çanakkale
F. Öymen	B. Osma	S. T. Arsal
Edirne	Giresun	İstanbul
M. N. Gündüzalp	A. Sayar	H. Kortel
İstanbul	Kütahya	Mardin
H. Ülkmen	H. Pekcan	R. Erten
Rize	Yozgad	Zonguldak
T. B. Balta	A. Sungur	E. Erişirgil

GİRESUN MEBUSU İSMAIL SABUNCU'NUN TEKLİFİ

2395 numaralı Kazanç vergisi kanununun bir fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 2395 numaralı ve 22 . III . 1934 tarihli Kazanç Vergisi Kanununun 3840 numaralı kanunla muaddel 13 ncü maddesinin 2 nci bendinin (D) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

D) Umumî menfaatlara hâdim cemiyetlere ve Halkevlerine makbuz mukabilinde yapılan iane ve teberrular.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Kazanç Vergisi Kanununun bazı hükümlerinin değiştirilmesi hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — 22 mart 1934 tarih ve 2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Siyasî Partilerin, hususî kanunlarla teşekül etmiş Umumî müesseselerin ve Umumî menfaatlara hâdim veya meslekî cemiyetlerin duhuliyeye ve aidatı ve bunlara yapılan teberrular ve müsamereleri hasılatı;

MADDE 2. — Aynı kanunun 3840 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 13 ncü maddesinin (D) fıkrası aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir:

Siyasî Partilere ve Umumî menfaatlara hâdim Cemiyetlere makbuz mukabilinde yapılan iane ve teberrular

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

Trabzon Mebusu Faik Ahmed Barutcu'nun, Veraset ve İntikal Vergisi kanununun 1836 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/26)

Ankara : 2 . XII . 1943

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

797 sayılı ve 3 nisan 1926 tarihli Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 1836 sayılı kanunla değiştirilmiş olan 2 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair ilişik mucip sebeplere dayanan kanun teklifinin ait olduğu Encümenlere havale buyurulmasını derin saygılarımla arz ederim.

Trabzon mebusu
F. A. Barutcu

Mucip sebepler

2395 sayılı Kazanç Vergisi Kanunu, siyasi partilere yapılan teberruları, verilen dühuliye ve aidat ve müsamereler hâsılatını vergiden istisna etmiştir. Membar sermaye ve sây olmıyan gelirlerin, haddi zatında, kazanç vergisi mevzuıyla doğrudan doğruya bir ilgisi mevcut olmadığı düşünülürse teberrulara ait bu istisna hükmünü, daha ziyade alâkası itibarıyla, bedelsiz ve ivazsız umum intikalleri vergiye tabi tutan Veraset ve İntikal Vergisi Kanununa ilâve edilecek bir hükümle tamamlamak, teberruları vergiden istisna etmekteki maksada tamamiyle uygunluğu sağlayacaktır.

Bundan başka 797 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, belediyeler ve köylerle umumî menfaatlere hâdim cemiyetlere her hangi bir tarzda bedelsiz ve ivazsız olarak vâki intikalleri vergiden muaf tutmuştur. Bundaki maksat, umumî menfaate hâdim işlerin yürütülmesinde bu teşekküllerin görecekları yardımların bir zorluğa uğramamasını temin ederek bu hizmetlerin inkişafını kolaylaştıracak yardımları teşvik ve tamamiyle mahalline tahsis esasına dayanır. Cumhuriyet Halk Partisinin, kültür kollarını teşkil eden Halkevleri ve Odaları vasıtasıyla gerek kültür sahasında ve gerek sosyal yardım sahasında üzerine aldığı memleket hizmetleri bakımından umumî menfaate hâdim cemiyetlerin gaye ve maksatlarıyla birleşen bu karakteri dolayısıyla de, kanunun bu muafiyetinden istifadesi yerinde olacağı şüphesizdir.

Yukarıda arzedilen her iki sebebe binaen Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun ikinci maddesine 10 numaralı bir fıkra eklemek suretiyle siyasi partilere vâki olabilecek menkûl ve gayri-menkûl mallarla tescile tabi hak ve menfaatlerden ibaret umum intikallerin veraset ve intikal vergisinden muaf tutulması için işbu kanun teklifi takdim olunmuştur.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No. 2/26

Karar No. 5

18 . XII . 1943

Yüksek Reisliğe

Trabzon Mebusu Faik Ahmed Barutçu'nun, 797 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 1836 sayılı kanunla değiştirilmiş olan ikinci maddesine bir fıkra ilâvesine dair olan kanun teklifi Encümenimizce tetkik olundu.

797 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu, belediyeler ve köylerle umumî menfaatlere hâdim cemiyetlere herhangi bir tarzda bedelsiz ve rıvazsız vâkı olacak intikalleri vergiden muaf tutmuştur.

Kanun vaznının bu muafiyeti tesisteki maksadı izahtan müstağnidir.

Cumhuriyet Halk Partisinin kültür kollarını teşkil eden Halkevleri ve Odaları vasıtasıyla gerek kültür, gerekse sosyal yardım sahaslarında üzerine aldığı memleket hizmetleri umumî menfaate hâdim cemiyetlerin gaye ve maksatlarıyla arzettiği ayniyet dolayısıyla Veraset ve İn-

tikal Vergisi Kanunundaki muafiyetten faydalanmaları yerinde görülmüş ve bu maksadın temini için mezkûr kanunun ikinci maddesine 10 numaralı fıkra olarak ilâvesi teklif olunan metin aynen kabul olunarak havalesi mucibince Bütçe Encümenine tevdi olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Maliye En. Rs.	M. M.	Kâtip
İstanbul	Aydın	Ankara
A. Bayındır	A. Menderes	M. Aksoley
Afyon K.	Antalya	Kastamonu
S. Yurdkoru	Dr. G. Kahraman	H. Çelen
Malatya	Tekirdağ	Urfa
M. N. Zabcı	E. Ataç	E. Tekeli
Zonguldak		Zonguldak
Y. Z. Özençi		Halil Türkmen
		İmzada bulunamadı

Bütçe Encümeni Mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 2/26

Karar No. 14

29 . XII . 1943

Yüksek Reisliğe

Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 1836 sayılı kanunla değiştirilmiş olan ikinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair Trabzon Mebusu Faik Ahmed Barutçu tarafından hazırlanıp Yüksek Reisliğe sunulan kanun teklifi Encümenimizce tevdi buyurulmakla Maliye Encümeni mazbatasıyla birlikte ve teklif sahibi ile Vastasız Vergiler Umum Müdürü hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Hakikî ve Hükmî bir şahıstan diğerine bedelsiz ve herhangi bir tarzda rıvazsız olarak vâkı olan bilûmum menkul ve gayrimenkul intikal-

lerle tescile tabi hak ve menfaatleri taraflar arasındaki akrabalık derecesine göre müterakki nispetlerde vergiye tabi tutmakta olan 797 sayılı ve 3 nisan 1926 tarihli Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun Devlet, vilâyet ve belediyelerle umumî menfaatlere hâdim cemiyetlere vâkı olan intikalleri vergiden muaf tutan muadil ikinci maddesine siyasi partilere vâkı intikalleri de vergiden istisna etmek için bir hüküm ilâvesini istihdaf eden kanun teklifi Cumhuriyet Halk Partisinin memlekette kültür ve sosyal yardım sahasında deruhde etmiş olduğu

hizmetlerin daha iyi bir şekilde yapılmasını ve inkişafını temin edeceği ve bu hizmetlerin umumî menfaatlere hâdim cemiyetlerin gaye ve maksatlarıyla aynı bulunması bakımlarından Encümenimizce de muvafık görülmüş ve aynen kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Bütçe En. Reisi	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Tokad
İ. Eker	T. Çoşkan	H. N. Keşmir

Kâtip	Aydın	Bitlis
Istanbul	Gl. R. Alpman	B. Osma
F. Öymen	Edirne	Giresun
Çanakale	M. N. Gündüzalp	M. Akkaya
A. T. Arsal	İsparta	Istanbul
Giresun	M. Karaağaç	H. Ükmen
A. Sayar	Kütahya	Mardin
Istanbul	H. Pekcan	R. Erten
H. Kortel	Yozgad	Zonguldak
Rize	A. Sungur	E. Erişirgil
T. B. Balta		

TRABZON MEBUSU FAİK AHMED BARUTCU'NUN TEKLİFİ

Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 1836 sayılı kanunla değiştirilmiş olan ikinci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 797 sayılı ve 3 nisan 1926 tarihli Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 1836 sayılı kanunla değiştirilmiş olan ikinci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

10 — Siyasî Partilere vâki umum intikaller.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanun hükmünü icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve Hariciye Vekilleri memurdur.

1941

1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100